

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวในวัดมอญ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
ผู้วิจัย	พระครูปลัดจิตรกร กล้วยไม้งาม
กรรมการควบคุม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ บุญไชย และอาจารย์ ดร.ปรารภ แก้วเศษ
ปริญญา	ศศ.ม. สาขาวิชา วัฒนธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2552

บทคัดย่อ

ชาวมอญในอำเภอพระประแดง มีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองอยู่หลายอย่าง เช่น วัดแบบมอญ มีแหล่งโบราณสถาน ขนบธรรมเนียม ประเพณีเก่าแก่ ซึ่งอาจสามารถนำมาพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้ การศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาประวัติความเป็นมาของวัดมอญในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 2) ศึกษาศักยภาพของวัดมอญเพื่อการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทางวัฒนธรรม และ 3) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาศักยภาพของวัดมอญเพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมการวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสนทนากลุ่ม มีการเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลภาคสนามได้จากการสัมภาษณ์การสังเกต และการสนทนากลุ่ม จากผู้รู้จำนวน 28 คน ผู้ปฏิบัติ จำนวน 23 คน และบุคคลทั่วไป จำนวน 30 คน ในเขตพื้นที่อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องด้วยวิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า และวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แล้วนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า วัดมอญในอำเภอพระประแดง ทั้งแปดวัดสร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2358 ในสมัยรัชกาลที่สอง พร้อมกับการก่อตั้งเมืองนครเขื่อนขันธ์ วัดแรกที่ได้รับการสร้างขึ้นคือ วัดทรงธรรมวรวิหาร วัดส่วนใหญ่เป็นวัดที่สร้างโดยชาวมอญ ที่เป็นข้าราชการหรือคหบดี วัดเหล่านี้ต่อมากลายเป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น คือเป็นแหล่งรวบรวมโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัฒนธรรม และภูมิปัญญาของชาวมอญ เช่น เจดีย์ทรงรามัญ พระพุทธรูปทรงรามัญ และพระพุทธรูปโบราณ

ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า ปัจจุบันขาดการจัดตั้งหน่วยงานเพื่อให้การสนับสนุน หรือรองรับการพัฒนาให้วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม หน่วยงานของรัฐต้องมีบทบาทในการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม การมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนมีระดับน้อยเนื่องจากวัดส่วนใหญ่ยังไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของวัดในการพัฒนาให้เป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และพบว่าหน่วยงานของรัฐทั้งส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาคยังไม่ให้ความสำคัญและไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของอำเภอพระประแดง จำเป็นต้องกระตุ้นให้ชุมชน และหน่วยงานของรัฐร่วมมือกันในการพัฒนาวัดมอญในอำเภอพระประแดงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เพื่อเป็นการตอบสนองยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และความต้องการของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ และที่สำคัญยิ่งคือเป็นการส่งเสริมระบบเศรษฐกิจแก่ชุมชน

ศักยภาพของวัดมอญในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นแต่ละวัดมีศักยภาพในการพัฒนาต่างกัน วัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมมากที่สุดได้แก่ วัดทรงธรรมวรวิหาร วัดคันลัด และวัดอาษาสงคราม รองลงมาคือ วัดแหลม วัดแค วัดพญาปราบปัจฉามิตร และวัดกลาง ส่วนวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น้อยที่สุดคือ วัดจวนดำรงราชพลขันธ์

โดยสรุป วัดมอญในเขตอำเภอพระประแดงเป็นมรดกที่ทรงคุณค่าของชุมชนชาวมอญ เป็นแหล่งรวมโบราณสถาน โบราณวัตถุและภูมิปัญญาทางศิลปวัฒนธรรม มีศักยภาพที่จะพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี เช่น วัดทรงธรรมวรวิหาร วัดคันลัดและวัดอาษาสงคราม แต่ยังคงขาดความร่วมมือระหว่างชุมชนกับองค์กรของรัฐและองค์กรของเอกชน สมควรที่ชุมชนและองค์กรการบริหารส่วนท้องถิ่น ช่วยกันวางแผนและระดมความคิดในการดำเนินงานใช้ศักยภาพของวัดเหล่านี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมต่อไป อันจะก่อประโยชน์ด้านการสร้างรายได้และความสามัคคีภายในชุมชนต่อไป

TITLE The Development of the Tourism at the Mon Temples Through the Participation of the Communities in Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province

AUTHOR Phrakhru Palad Jittakorn Kluaimai Ngam

ADVISORS Asst. Prof. Dr. Painboon Boonchai Dr. Prarop Kaeoses

DEGREE M.A. **MAJOR** Cultural Sciences

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2009

ABSTRACT

Mon people in Phra Pradaeng district had their own unique culture in many aspects, such as Mon style temples, archeological sites, old customs, which could be developed into cultural tourism sites. This study aimed at 1) finding the history of Mon temples in Phra Pradaeng district, Samut Prakan province; 2) examining the potentials of Mon temples in terms of development into cultural tourism sites; and 3) exploring the participation of the communities in the development of the potentials of the Mon temples to become cultural tourism sites. This a qualitative study had research tools included an interview form, an observation form, and a group discussion form. Both written documents and fieldwork data were collected. Fieldwork data were gathered through interview, observation, and group discussion from 28 key-informants, 23 casual informants, and 30 general informants in Phra Pradaeng district areas. The data were checked for their accountability with a triangular technique. Then the data were analyzed according to the given objectives and the results of the analysis were presented in a descriptive analysis form.

The results of the study revealed that all 8 Mon temples in Phra Pradaeng district were built in B.E. 2358, during the time of King Rama the Second, at the same time as the establishment of Nakhon Khuean Khan City. Wat Songtham Woravihar temple was built first. Most temples were built by Mon government officials or Mon elites. Later on, these temples became the local museums to house archeological sites, archeological objects, cultural arts, and Mon wisdoms, such as shrines of Mon style, Buddha statues in Raman style, and ancient Buddha statues.

In terms of the communities' participations, at the present time, it was found that there were no establishment of departments for supporting or taking responsibility in the development of the temples to become cultural tourism sites. The government sectors should take the roles in

developing the temples to be cultural tourism sites. The participation of the people in the community was at a minimal level. This due to the temples themselves were not realized in developing the temples to become cultural tourism sites. Besides, the government sectors, locally and regionally, paid no attention to the importance and did not have plans for the development of the temple to become cultural tourism sites of Phra Pradaeng district. Therefore, the community and government sectors should be encouraged to put their efforts together for the development of Mon temples in Phra Pradaeng district to become cultural tourism sites. This plan would then response to the tourism strategy of Thailand Tourism Authority and the needs of tourists, Thai and foreign. And the most important point was that this was the way to strengthen the community economy.

For the potentials of Mon temples in development to be cultural tourism sites, there were temples of different potentials. Wat Song Tham Woraviahr, Wat Khan Lat, and Wat Asa Songkhram were the most potential temples for the development. Wat Laem, Wat Khae, Wat Prap Patchamit, and Wat Klang, were at the mid level. Whereas Wat Juan Damrong Racha Phonkhan was the least possibility.

In conclusion, the Mon temples in Phra Pradaeng district were of worthy heritage of the Mon community, housing archeological sites, archeological objects, and cultural arts wisdoms. They had the potential to be developed to become excellent cultural tourism sites, such as Wat Songtham Woravihar, wat Khanlat, and Wat Asa Songkhram. However, it still lacked the co-operation among the community, government sectors, and private sectors. It should be time for the community and local administrative authority to work together in planning and put their ideas in execution of the development to use the potentials of these temples to become the cultural tourism sites. These will benefit the community in terms of income gain and the solidarity of the community in the future.

